DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICA

SISTENS

# CASVS ALIQVOT NOTABILES AEGROTORVM MENTE ALIENATORVM AVT PERVERSORVM

QVAM

PRÆSIDE

D. IOANNE HENRICO SCHVLZE

MEDICINÆ ELOQVENTIÆ ANTIQVITATVM ET PHILOSOPHIÆ PROFESSORE PVBLICO ORDINARIO

ACADEMIÆ CÆSAREÆ NATVRÆ CVRIOSORVM ET REGIÆ SOCIETATIS SCIENTIARVM BEROLINENSIS SODALE

PRO HONORIBVS DOCTORALIBVS

RITE CONSEQVENDIS

A. d. Aprilis Anni MDCCXXXVII.

PVBLICE DEFENDET

FRIDERICVS WILHELMVS BRVNE

HALA - RAVENSBERG.

HALAE MAGDEBVRGICAE

Typis JO. CHRIST. HILLIGERI, Acad. Typogr.

*Q. B. F. Q. V.*

# DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICA

SISTENS

# MENTE ALIENATORVM AVT PERVERSORVM CASVS ALIQVOT NOTABILES.

## PROOEMIVM.

QVanta ſit hominum felicitas, quibus mentem ſanam in corpore ſano Deus indulget, tunc demum cognoſcimus, quando miſerrimos illos intuemur, qui vel penitus mente alienati ſunt, vel peruerſa bonæ mentis parte quadam velut cum ratione inſaniunt. Quo autem magis venerari diuinum beneficium diſcamus, & ne quisquam elatius de ſe ſentiat, credo fieri vt Deus, qui omnia hominum negotia dirigit, inter nos haud raro permittat aliquos rectæ rationis vſum vel omnino amittere, vel per interualla eo priuari, vel denique aliqua ex parte delirare & a vero ita pertinaciter aberrare, vt omnes, qui cum ipſis viuunt, agnoſcant quantum ſibi ipſis diſſimiles facti fuerint, & calamitatem eorum non ſine dolore & commiſeratione intueantur. Quo autem nobilior eſt animi, quam corporis integritas, quoque plus

damni ſæpe infertur hominum ſocietati ab eiuſmodi ægrotis, qui mente corrupti, quam corpore affecti ſunt; quum hi fere tantum non iuuando, quantum poſſent, noceant; illi vero ſæpe magnarum calamitatum auctores inuiti fiant: apparet ſane quam digna ſit medico hæc cura, quæ impenditur ſollicite notandis ac perpendendis caſibus iſtiusmodi, vbi homines antea bene ſani in huiusmodi calamitatem inciderunt. Quanquam enim ſunt aliqui, vbi vix licet aliquid inuenire, de quo certo perhibere queamus hoc conſequuti euentus ſufficientem rationem fuiſſe: in aliquibus tamen aliquid cum ſumma veri ſimilitudine elucet, quod ſi tamquam indicem in curando ſequimur, aliquando ad ſalutem recuperandum valere poteſt. Res ſane digna videtur, quam non permittamus empiricis, inter quorum manus aliquos periiſſe non ſine dolore recordor, quemadmodum neque deſunt, quorum ad rectæ rationis ductum, per methodicam & ſatis blandam curationem, reſtitutorum non ſine gaudio & gratiæ diuinæ celebratione meminiſſe poſſum. Putaui igitur non committendum vt caſus mihi bene noti, & a D.D. PRÆSIDE mecum communicati, priuatim mihi ſeruiant. Referam bona fide acceptas facti circumſtantias, &, quas meditatione crebra elicere hinc licuit

licuit veri ſimilitudines, candide impertiar, pro lucro habiturus ſi quis loco vero ſimilium certa & demonſtrata hinc deducere, & ad communem fructum conferre valuerit & voluerit.

## CASVS I.

IUuenis vigeſimum annum egreſſus, iamque academiam ingreſſus, non lauto quidem ſtipendio, ſed integra mente, bonis litteris operam daturus, honorato cuidam viro ſuam operam addixerat, vt ipſi aliquibus negotiis inſeruiret. Corripiebatur autem ſcabie humida, quæ tantopere manus obſidebat, vt miniſterio ineptus redderetur. Anxius ille quærebat non a quo ſecuriſſima ratione, ſed vt citiſſime curaretur. Incidit in hominem qui ſulphur oleo ſubactum iubet inungere. Paret, & mox conſequitur manus nitidas. Enimuero ſat cito emicabant valetudinis magnopere labefactatæ conſpicua ſigna, & hæc inter peſſima, corruptæ mentis indicia. Cantillabat, vbi minime decebat, cachinnabatur, alia omnia agebat, quam locus, tempus & demandatum miniſterium requirebant. Aliquando ſubito & tanta cum pernicitate, vt nemo eum aſſequi poſſet, per medium forum & plateas decurrebat, donec omnino feſſus & viribus deſtitutus in agro procidebat. Non opus eſt plura dare ſpecimina. Quum in ſingulos dies, tam corpore, quam mente, deterior omninoque cacheticus, mox etiam hemiplecticus factus, diem tandem obiiſſet, cultroque via pararetur ad extiſpicium, mire omnia corrupta offerebat abdomen ſua viſcera. Cum peritonæo omentum cohærebat: hoc inferius cum

 inte-

inteſtinis, hæc inter ſe & cum ventriculo, hepate & liene valde craſſo & duro ita coaluerant, vt vnam quaſi paſtam hæc omnia ſiſterent, lividis vlcuſculis & paſſim vero pure turgentibus puſtulis, quales ſunt ſcabioſorum, in hoc magno glomo hinc & inde conſpicuis. Pulmones ad quamuis bronchiorum diuiſionem obſeſſi erant crebris tuberculis, quorum maxima nucem iuglandem æquabant, cetera proportione eadem, vt ipſi bronchiorum rami anguſtiores diametros habebant, minora obſeruabantur. Inciſa hæc materiam in quibusdam molliorem, inſtar gypſi modo aqua ſubacti, in aliis aliquantum ſpiſſiorem, inſtar gypſi magis iam conſiſtentis, offerebant. Caput ne ſecaretur, efficiebat dirus fœtor cadaueris, cuius ſat multum ſe deuoraſſe præſentes omnes exiſtimabant & his viſis acquieſcendum rebantur.

## EPICRISIS MEDICA.

### §. I.

SIſtit hic caſus complura, quæ medicum allicere ad conſiderationem maturiorem poſſunt. Sed nos vnicum hoc, quod promiſimus, venabimur, ſcilicet vt inueniamus, cui in mente peruertenda aliquid iuſte tribuere poſſimus. Fuiſſe autem mentem deliram ex caſu ſatis patet: potuiſſentque plura, quæ id comprobarent, documenta ſimilia adferri. Quin omnino poſt hemiplexiam & ſermonis & omnis rationis vſum aliquanto ante obitum tempore amiſerat.

### §. II.

Præcipue hic nobis in abdomine occurrit magna illa omnium partium, naturalibus actionibus deſtinatarum, a recto & laudabili ſtatu diſcrepantia: quam vt quidem orta

orta fuerit, & ad producendos effectus in mentis officinam prauos valuerit, ex mea ſententia proferam. Scabioſa materia, ad interiorem ſuperficiem compulſa, ibi effloruit & exulcerationes fecit. Hæ exulcerationes effecerunt illum a natura omnino abludentem coalitum. Hoc facto motus ventriculi & inteſtinorum periſtalticus & vndulatorius neceſſario peruertebatur. Hinc vitium redundabat ad chylificationem: qua deprauata ſanguinem non potuiſſe bonum elaborari per ſe patet. Cognoſcitur autem qualitas vitii chylo affricti ex glandularum bronchialium magno infarctu, & in illis deprehenſa collectione materiæ inſtar caſei aut gypſi magis vel minus mollis. Quum vero ad illas glandulas nihil venire poſſit, niſi mediate per lympham a ſanguine digreſſam: non poteſt ſane dubitari ipſum ſanguinem craſſioribus etiam eius generis partibus plenum fuiſſe: quum ad lympham non niſi id, quod in humorum maſſa eſt tenuiſſimum, perueniat.

## §. III.

Quum hic talis humor, ad traiiciendum tenuiſſima colatoria & canaliculos tranſeundos ineptiſſimus, in vaſis ferretur, quid mirum ſi animæ ratiocinantis officinam, cerebrum, vbi ſunt omnium tenuiſſimi ductus, minus recte traiecit, adeoque peruerſo & deprauato organo actiones deprauatæ fuerunt. Quantam autem ſanguinis qualitas, & ad motum vel aptitudo vel ineptitudo, poteſtatem in animæ actiones habeat, ſolide oſtendit Illuſtris noſter, FRID. HOFFMANNVS, cum aliis multis locis, tum maxime neruoſe *Medic. Syſtemat. Tom. I. Sect. III. cap. VII.* §. *6. & ſeqq.* Nihil itaque mirum ſi in hoc homine, antea vitæ ſedentariæ dedito, deinde tantopere corru-

corruptis viſceribus prædito, actiones animæ fuerunt perturbatæ, quæ non ſolum ratiocinationem, ſed motus ipſos animales per eminentiam dictos deprauauit & ex magna parte, conſequuta hemiplegia, abſtulit.

§. IV.

Nec omittendus eſt lienis deprauatus omnino ſtatus, ſiue is ab eodem prius corruptæ ſanguificationis vitio enatus eſt, ſiue antiquiora initia habuit. Qui hominum melancholia hypochondriaca afflictorum corpora ſecuerunt, ſæpiſſime notauerunt magnos, craſſos, induratos lienes. Enimuero nexus inter huius viſceris vitia & animi perturbationes tanto abſtruſioris cognitionis eſt, quanto maior eſt de lienis vſu & officio in œconomia corporis noſtri diſceptatio; quam hic vel repetere vel diiudicare ab inſtituto meo alienum videtur. Conſulatur BONETVS *in ſepulchret. lib. I. ſect. IX.*

§. V.

Vtrum vero in cauſa peruerſarum mentis actionum ſolis fluidorum deprauatorum vitiis inhærendum ſit, an ſuas etiam partes ſolida ſuſtinuerint, & forte non poſtremas, cogitandum nunc fuerit. Age igitur conſideremus, quantum nexus ille præternaturalis tot partium, quæ ab inſtituto naturæ debebant liberæ eſſe, nocere poſſit. Omentum peritonæo erat adnatum ſuperiori latere, inferiori cum inteſtinis, ipſis inter ſe coalitis, concreuerat. Iam ea eſt natura omenti, vt ventriculo expanſo ab aſſumtis ſurſum trahatur, eodem vacuo deſcendat & libere longiusque dependeat. Ita autem eſt comparatum cum partibus omnibus, vt tenſio diuturnior in eodem ſtatu manens, nobis moleſtiam afferat,

quam-

quamuis talis ſit, vt ſine dolore & incommodo eandem facile per breue tempus feras. Quis eſt, qui non id ſentiat quando e. g. brachium diutius extendendum eſt? quin commodo ſedili impoſitus, ſi eodem ſitu per complures horas permanere debeas, id tibi moleſtum ſane experieris, mutandique poſitum illum deſiderio afficieris, cuius rationes ipſe vix alias, quam ſenſum quendam innominatum, quem intra te ipſum percipis, allegare poteris.

§. VI.

Memorabilis eſt obſeruatio ex WARTHONO apud BONETVM allata *c. l. obſ. XX.* de viro melancholico, in quo diſſecto omentum nigricans, fere putridum, & pluribus locis infra vmbilicum peritonæo adhærens, inuentum fuit. Ceterum tenſionis etiam tranſitoriæ effectum ſubinde videmus in quibusdam hypochondriaco-melancholicis, qui ſemper grauius degunt quoties aluus pertinaciter clauſa eſt, aut flatus inteſtina & ventriculum valde tendunt; vnde his ſubmotis cauſis manifeſtum fit, quantum leuati fuerint.

§. VII.

Rara eſt apud obſeruationum auctores mentio puſtularum viſcera abdominis obſidentium: quare non poſſum quin hoc loco commemorem, fuiſſe non ita pridem quoque ſimile quid viſum in theatro huius academiæ anatomico, quum diſſecaretur femina, quæ a multis annis ſæpius delira, ſed aliquando ab errore mentis ſatis viſa fuit libera.

## CASVS II.

FEmina XXX. annos egreſſa, in matrimonio viuens, rebus pro ſua conditione ſatis lautis, nihil, de quo conquereretur aut angi poſſet, experta, aliquot liberorum mater, ab omnibus, qui eam nouerant, moderationis & prudentiæ laude ornata, cum puerperio ſatis bene defuncta eſſet, iamque in publicum prodire cœpiſſet, in miram aliquam mentis aberrationem, finiente hieme, incidebat. Nam quum de aliis omnibus rebus ſatis recte iudicaret & ſermocinaretur, in hoc vno, ſed grauiſſimo ſane, pertinaciſſime delirabat, quod verum Deum aperτiſſimo odio ſe proſequi, dictis horrendum in modum blasphemis, miſera teſtabatur: de diabolo vero iucundiſſime cogitabat & loquebatur, eum deperire ſe & vnice deſiderare præſeferebat, neque ſe ab illo deteſtabili errore liberari aut dimoueri cupiebat. Quum intra hæc aliquanto tempore deſipuiſſet, magis iam taciturna fiebat, alienatum a marito & liberis animum prodebat: vt iam non ſine ratione grauiora metuerentur, & cuſtodes adhiberi deberent. Truces erant oculi, & quod in illis album eſſe debet, plane fuſcum videbatur. Edebat inter hæc & dormiebat, etiam laboribus vtcunque obeundis occupata erat, & de rebus familiaribus ſatis commode diſſerebat: etiam de rebus ſacris, vſque ad oſtentationem: ſed vt omnia de Deo & Chriſto dicta applicaret maledicto genio. Febrilis nullus calor notari poterat; pulſus nihil abludebat a ſano, iraſcebaturque omnino de valetudine percunctantibus. Menſtrua iam ſe iuſto tempore expertam dicebat, & nihil habere de quo poſſet conqueri. Vnicum, quod ipſam permouebat ad medicinam admittendam, erat oculi deprauatu colo

color: qui niſi fuiſſet, nullam facile admiſiſſet. Medicus conſultus curationem adgrediebatur paucis diebus ante illud tempus, quo menſtrua purgatio erat exſpectanda. Iubebat regioni hypochondriacæ imponere emplaſtrum ſaponatum, cum illo de cicuta & de ammoniaco mixtum: vnde aluus ſatis lubrica conſequebatur. Interius ſumendum iubebat ſuccum ex floribus cheiri expreſſum, vino dilutum, & ſyrupo capillorum veneris, quo gratior redderetur potio, permixtum. Hunc bis aſſumpſerat, quum fuſcus color iam mutaretur in flaue virideſcentem. Altero die ſurgebat diluculo, deoque proſtrata ardentiſſimis precibus, & inter largiſſimas lacrymas, veniam blaspheme dictorum exorabat, planeque illo die tota mutata erat. Sed cum adueſperaſceret mentis illa ſerenitas minuebatur, & parum aberat a priſtino ſtatu. Repetebatur vſus remedii, cui iungebatur modicum alicuius medicinæ ſedatiuæ. Medico enim toto illo die diſplicuerat nimia mentis agitatio, quam aſtantes perpetuis colloquiis continuauerant. Quum blando ſomno illam noctem tranſegiſſet, & interea menſtruorum fluxus erupiſſet, ſatisque libere procederet, ſatis alacris, & ſereno ac compoſito animo, priſtinamque inſaniam conſtanter abhorrente, per complures dies degebat; oculi ad priſtinum nitorem redierant. Nunc ſponte ſuorum, tam mariti, quam liberorum, a quibus ob iuſtum metum diſtracta fuerat, deſiderio tenebatur: quare illis reddenda videbatur. Sed aliquanto tempore interiecto aliquæ prioris aberrationis reliquiæ obſeruabantur: quæ tamen, deo adiuuante & medicinis ſucceſſum tribuente, euaneſcebant, vt nunc per complures iam annos prorſus immunis a priſtina labe viuat.

## EPICRISIS MEDICA.

§. I.

MEdicus ex priori caſu cognouerat, quantum ſtricturæ & tenſiones ſtabiles partium abdominis ad caput & cogitationes turbandas faciant. Hoc, tamquam communi multis huius generis morbis, ductus, ad ſpecialiorem & propriam partis magis ſtrictæ ſedem coniectura inueniendam ducebatur iſta tunicæ albugineæ offuſcatione. Scilicet nihil dubitabat hepar cum ſyſtemate cholopoeo male conſtitutum, atque huic ſuccurrendum eſſe.

§. II.

Incepit igitur a remedio externo, quod non ſolum ſpaſmos ſeu ſtricturas fibrarum omnis generis reſoluit, verum etiam in humoribus fluiditati ſuæ reſtituendis vtile ſæpius inuenerat.

§. III.

Subiunxit tandem floſculi, non ſuo pretio habiti & plane polychreſti, vſum; qui ſpem de bile emendanda & menſibus promouendis minime deſtituit. Plura addere non opus puto.

## CASVS III.

FEminæ ruſticæ ſexagenariæ vetulus maritus requirebat opem medicam pro ſua matre familias, quæ non ſolum toto corpore emarcuerat intra breue tempus, vt vix pedibus incedere poſſet: ſed prorſus fatua & mente deſtituta, aliquibus certe horis, videbatur. Nuper, cum cœnam apparatura butyrum in ſartagine liquaret, conciderat ad focum, effluenteque & flammis incenſa materia incendium graue conſequutum eſſet, niſi bona totius pagi fortuna illo momento rediiſſet ex agro familia

& opem

& opem tuliſſet. Hæc audiens medicus de prægreſſa valetudine percunctabatur. Audiebat ſemper robuſtam & ſanam fuiſſe, vſque ad ver prægreſſum, quo, febre intermittente correpta, remediis domeſticis mox conualuerat a febre quidem, ſed alacritatem non recuperauerat. Ignorare ſe profitebatur, quo remedio vſa ſit, ſed hoc ſe ſcire putabat, quod ſit ruſticæ plebi admodum familiare. Medicus non dubitabat febrem quidem ſuppreſſam, ſed cauſam eius ſupereſſe; dabat igitur aliqua, quæ ſæpius bona fuerat expertus. Ruſticus poſt aliquot dies interiectos referebat, nihil eſſe iſtis medicinis effectum; rogabat opem ſibi ferri. Proxime ab vrbe diſtabat pagus & amœna tempeſtas ad illuc deambulandum inuitabat. Exquirebat accuratius quid factum eſſet ad febrem illam abigendam: ſimulque conſiderabat ægrotam, quæ omnino marcida, inſtar viui ſceleti cute corrugata inducti, nec pedibus conſiſtere, nec audire bene, nec videre, nec verba proferre valebat. Conſcia remedii filia, quid factum eſſet prodebat. Scilicet vrinam febricitantis farina ſubegerant, hancque paſtam veſicæ ſuillæ inditam in camino ſuſpenderant. Iubebat medicus afferri veſicam, eamque in profluentem proxime riuum illico euacuare & eluere, præcipiebat: ægrotam autem balneo aquæ dulcis tepido, cui furfures & obuiæ quædam plantæ incoctæ eſſent, aliquoties foueri iuſſit. Vno vel altero menſe transacto tantum confirmata erat, vt cum vetulo marito ad medicum, ſatis pro illa ætate alacris, veniret, gratumque animum profiteretur.

## EPICRISIS MEDICA.

### §. I.

SIſtit hic caſus imminutionem & paulatinam ablationem facultatis tam ratiocinantis cum ſenſitiva, quam ſimul actionum naturalium & vitalium. Id vero quam manifeſtum eſt, omnique dubio carere videtur; tam abſtruſa eſt connexio inter effectum & cauſam, quæ deprehenſa fuit.

### §. II.

Scio quam controuerſa ſit doctrina de ſympatheticis illis; quæ etiam maleficia audiunt, vbi ad lædendam hominis valetudinem fuerunt adhibita. Alexandri noſtri, quoniam nodum hunc Gordium non facile ſoluunt, ne imperio Aſiæ excidant, malunt eum ſecare, & omnia fabulis adſcribere. Mihi illud quidem non placet; ſed cautius videtur profiteri quod neſciamus id, quod & doctiſſimi expedire deſperant.

### §. III.

Homines fame diuturna vexatos animi & corporis vigorem amittere res eſt notiſſima: conſignaueruntque itinerum ac hiſtoriarum ſcriptores multa exempla miſerorum, qui ad delirium, quin rabiem ac furorem, tandem, vbi ad extrema prope peruenerant, ad omnimodum mentis ſtuporem adacti & adducti fuerunt, quoniam alimento caruerunt. Non autem mirandum ſi id accidat hominibus vigentibus & appetitu bono præditis vehementius: in noſtra vero, vtpote ſene & febre exhauſta, magis paulatino incremento inualuit & progreſſum fuit.

### §. IV.

Scio multis ita videri poſſe hoc negotium, quod reme-

remedium ſympatheticum nullam culpam ſuſtinuerit, cum id non fuiſſet inter ruricolas illius tractus tam familiare, ſi tales noxas afferre antea obſervatum eſſet. His autem repono prudens CORNELII CELSI effatum: *non ſequitur, vt quod alium non afficit, aut eundem alias, id ne alteri quidem, aut eidem tempore alio, noceat. Poſſunt enim quædam ſubeſſe corpori, vel ex infirmitate eius, vel ex aliquo affectu, quæ vel in alio non ſunt, vel in hoc alias non fuerunt.* Succurrit caſus, qui multos honeſtos viros, quos ſuperſtites ſpero, teſtes habet, quemque referam vt moneat eos, qui vel omnino elevant ſympatheticas curationes, vel nimium iis fidunt. Iuvenis XXX. annorum, artifex & artificis præclari filius, hernia laborabat, pudoreque detinebatur, ne opem quæreret. Legerat is in chirurgorum ſcriptis omnium tumorum incrementa ſiſti, quin eos ſenſim evaneſcere, poſt contactum manus mortuæ, præcipue ſi ſit hominis phthiſico morbo exſtincti. Quumque pater eius hoc morbo decederet, manum mortui admouet ſuo ſcroto & inguini. Poſt aliquot dies partes illæ cœperunt absque dolore aut inflammatione emori, prorſusque in putrilaginem, nulla arte compeſcibilem, abire, quæ ad inteſtinum ſimul prolapſum, indeque ad reliqua eundo moriendi neceſſitatem attulit. Certo ſcio mille homines ſcrophulas, aliasque excreſcentias, tali manu attigiſſe, ſi non cum optato fructu, tamen ſine tam funeſto euentu.

## CASVS IV.

FEmina plebeia XXV. annorum, robuſta, iracunda, & nulla diſciplina ad manſuetudinem deducta, quum nuper

nuper puerperio ſatis bene eſſet defuncta, audiebat quædam accidiſſe, quæ fortunas eius euerſura videbantur. Tantopere indulgebat iracundiæ, vt par erat ab huius generis femina exſpectare. Ita autem exagitata, totaque in fermento exiſtens, mammas exſugendas tenero foetui porrigebat, qui inde epilepſia correptus moriebatur. Neſcio quantus hic mœror poſt iram fuerit conſequutus: ſed illud ſcio mox fuiſſe febrem ſubſequutam, & mammas ab affluxu lactis valde tumefactas. Adhibebatur in conſilium barbitonſor: ſed mox emicabat plena mania. Quum aliquo tempore non adesſent qui eam cuſtodirent, frigidiſſima hyeme lecto exſiliebat, & ad fluuium, non procul a ſuis ædibus decurrentem, tunc glacie penitus conſtratum, properabat, ſeſeque multitudini iuuenum ibi ſe exercentium tota nuda ingerebat. Non poterat ipſi perſuaderi, vt quicquam medicinæ aſſumeret, vel exterius imponi pateretur. Fallenda igitur erat. Nam quum non abhorrere illam ſpirituoſa intellexiſſet medicus, concinnabat ſatis efficax vomitorium antimoniale, quod gratiſſimæ aquæ, vt vocant, vitæ comparari poſſet. Succedebat fraus licita, vt omnem auide exhauriret potionem. Mediocriter vomebat, ſed cum euphoria optatiſſima: ad mentem enim bonam hactenus redibat, ut ſe vſui medicinarum, quibus percurata eſt, deinceps idoneam & obſequentem præberet.

## EPICRISIS MEDICA

### §. I.

HIPPOCRATES *Sect. V. aph. 40.* ſcribit: *mulieribus, quibus ad mammas ſanguis in tumorem colligitur, furor ſigni*

*ſignificatur.* GALENVS ad *h. l.* notat rarius hoc contingere, nec ſibi obueniſſe caſum. Medicus non incelebris HIEREM. THRIVERIVS BRACHELIVS in *comment. ad h. l.* ita, haud ſcio an ſatis ad rem, ſcribit: *Id contigit nobis videre, quod mulier quædam, quotiescunque aliquo tempore puerum lactaſſet, propemodum deſiperet.* Sed *propemodum deſipere* multum diſtat a *furore*, μανίη. FRANC. VALLESIVS *Comment. ad hunc locum*, reſtringit ſenſum eo, vt furor extimeſci debeat, ſi pro lacte ſanguis mulgeatur; neque tamen ſignificat quibus id rationibus motus afferat. Propius ad rem facit hiſtoria, quam recenſet HENRIC. ab HEER *Obſeruat. cap. XIV.* quam apud ipſum commendo legendam. Noſter hic caſus quantum illuſtret Hippocrateum aphoriſmum, ſpero abunde patere. Forte in Heeriano caſu, & illo, qui Hippocrati contigit, præceſſerunt ſimiles cauſæ procatarcticæ, ad animum vehementer commouendum efficaces. Sed quum illi de his ſileant, in noſtro ſane merentur in primis attendi. Nam quum re vera multæ quotannis occurrant feminæ, quibus mammæ in magnum tumorem attolluntur; vtique ab affluente & detento ſanguine, quod euentus ſuppuratorius luce meridiana clarius comprobat; haud tamen adeo frequenter notatur concurrens aut ſuccedens mania. Euolui ſtudioſe magnam gynæciorum commentariorum collectionem Baſileæ quatuor voluminibus editam, ſed nihil, quod me doceret, inuenire potui.

§. II.

Vt huic miſeræ daretur vomitorium antimoniale, potiſſimum efficiebat tunc recens lecta obſeruatio D. D. ALBRECHTI in *ephemer. N. C. dec. II. ann. VI. pag. 46.* cui

candidus calculus adiicitur ab auctore penultimæ editionis *Diſpenſatorii Brandenburgici ad tit. ſapæ vomitoriæ D. Syluii.*

§. III.

Nec erat pœnitendus effectus. Quanquam enim viri, quibus multum, vt debent omnes recta monentibus, attendo, vitare iubent vomitorias medicinas poſt excandeſcentiam; hic tamen caſus non videbatur illo præcepto comprehenſus, quum vomitorii irriti conatus, qui merito ſuſpecti ſunt, non adeſſent, iamque plures dies ab excandeſcentia illa effluxiſſent, absque eo vt ſe proderet ſignum inflammati ſtomachi.

§. IV.

Veroſimile eſt profectum, qui a medicina conſequebatur, tribuendum eſſe effectui vniuerſaliter reſoluenti & diapnoico, quem antimonialia emetica blandius operata poſt ſe relinquunt: quem ſi anodinum dicere velis & antiſpaſmodicum, facies, credo equidem, eodem iure, quo incredibili conſenſu cinnabaris hodie inter talia principem fere locum conſequuta eſt. Et nec alia erant, quæ poſt vomitorium dabantur, medicamenta, præter antimonialia fixa cum cinnabari, & ſacculum diſcutientem mammis exterius imponendum.

CASVS V.

Vir honeſtus, doctus & magnis dignitatibus ornatus, temperamenti ſanguineo-melancholici, quinquageſimum annum iam ſupergreſſus, quum maximi momenti negotiis coram principum legatis occupatus eſſet diſceptandis, hicque labor in multos dies protraheretur; quo toto tempore occupatiſſimus erat, ſuæque cauſæ tuendæ intentiſſimus: parum interea poterat corpori &

ani-

animo per iuſta quietis & recreationis interualla ſuſtentandis & refocillandis indulgere. Quum negotium ex voto plane confectum eſſet, omnes, qui ipſum antea nouerant, mirabantur animi inſolitam ſubmiſſionem & proſtrationem. Ceſſerat priſtina alacritas, vultus triſtitiam præ ſe ferebat, lacrymabatur ſubinde, metus ſibi fingebat, aut a longiſſimo accerſebat. Mox augebatur malum, vt male cohærentia loqueretur, & quæ nunquam facta erant, tanquam facta referret. Parum inter hæc appetebat, & aluo reddebat dura, griſea, fere canum ſcybalis ſimilia. Quum is eſſet valetudinis ſtatus, neſcio cuius conſilio, & ſanguis ſemel ac iterum detrahebatur, & vomitorium offerebatur. In deterius hinc omnia vergebant, & cachexia icterica emicabat, animo etiam magis, quam antea, irrequieto & vagis imaginibus turbato. Toto hoc tempore parum fuerat ſomno recreatus, multasque noctes prorſus inſomnes tranſegerat: noctu ſemper magis, quam per diem, afflictus. Hoc rerum ſtatu ad conſilium vocabatur medicus, qui, quum calorem aliquem ſiccum depaſcentem animaduerteret, ante omnia huic ſtatuebat obuiam ire, & ſimul ſomni beneficium reducere. Rem gerebat, quum Iunius menſis eſſet, & ſitis affligeret ægrotantem, emulſione ex ſeminibus frigidis & papaueris, cum aqua ceraſorum nigrorum & florum nymphææ. Hanc ipſi verſus veſperam copioſe indulgebat, fructu optato, vt illa nocte per aliquot horas blando ſomno reficeretur. Quum die inſequuta multo melius ſe habentem ægrotum deprehenderet medicus, hypochondriacæ regioni imponebat emplaſtrum reſoluens & anodinum, ex ſaponato, ſplenetico, & de ammoniaco: in prandii cœnæ-

C 2 que

que ſine ouum molliſſime coctum, cum pauxillo pulueris florum cheiri, iubebat ſumere, verſus noctem vero emulſionem prædictam repetere. Reddebatur hæc inter aluus magis magisque liquida & exturbabat tandem copioſe flauas billioſas fœces; quo facto ad naturalem ſtatum redibat, vt ab omni priſtina labe nunc immunis iam per decem annos degat, ſuoque principi, & amicorum ac clientum negotiis, absque impedimento poſſit ſatisfacere.

## EPICRISIS MEDICA.

### §. I.

IN hoc viro manifeſtum eſt, quod labes valetudini illata a nimia virium animi agitatione, & continuata ſollicitudine cum vigiliis, orta fuerit. Irrequieta enim cogitatio nocturnæque vigiliæ, præſertim per multos dies protractæ, corporum robora valde minuunt & per hoc ipſas animi vires atterunt.

### §. II.

Quo pacto id fiat, quibusque gradibus inualeſcat, egregie, & ad practicum vſum commodiſſime, docuit illuſtris quondam archiater Palatinus IOAN. CONR. a BRVNN in aureo libello *de glandulis duodeni;* cuius ductum in percurando hoc ægroto ſequutus poſterior medicus, nihil hic euacuantibus, ſed plurimum ſedantibus atque chylificationis negotium emendantibus, tribuit. Haud enim poterat ipſum fallere origo morbi, intuentem quæ prægreſſa fuerant, & ad defectum bilis, de quo fæces teſtabantur, animum rite aduertentem.

§. III.

§. III.

De fructu emulſionum ex refrigerantibus & papaueraceis, qui adeo quoque in acutis deliriis manifeſtus eſt, nihil hic attinet dicere, quum ab omni æuo commendatius nihil apud practicos occurrat. Quod vero etiam in chronicis melancholicorum affectibus apprime conducat, ſi quis ſomnum omni ſecura ratione,per externa & interna præſidia, adducere & in iuſtum ordinem redigere allaborat, plurimis exemplis poſſet doceri. Non heic ſuadeo ad opium illico recurrere; quod minime damno, ſed ſuo loco honorifice poſitum relinquo: ſed ſcio haud ſæpe hoc indigere medicum, qui praxin antiquam ſuo pretio habere & tempeſtiue imitari didicit.

§. IV.

Quibus indicationibus cetera, quæ in hoc viro ſalutariter adhibita ſunt, directa & ſuperſtructa fuerint, iam ſatis puto ex ſuperioribus clarum eſſe poſſe.

Et hæc nunc

SVFFICIANT.

# FRIDERICVS HOFFMANNVS

CONSILIARIVS ET MEDICVS REGIVS, FRIDERICIANÆ SENIOR

PERQVAM EXIMIO

# DN. CANDIDATO

## S. P. D.

*VT mihi, ſcholarum mearum adſiduus auditor, diligentia indefeſſa ſatisfeciſti; probitate etiam ac modeſtia ſingulari effeciſti vt te amem: ita optima de TE augurandi rationem hæc rara probitatis & diligentiæ aſſiduæ coniunctio, cum egregiis in arte ſalutari profectibus ſociata, ſuppeditat. Non enim in priuatis ſolum colloquiis talem TE deprehendi, verum etiam in binis examinibus, quæ in conſeſſu ordinis medici cum laude ſuſtinuiſti, ita TE comprobaſti, vt gauderem non fefelliſſe me ſpem illam, quam de TE cognito conceperam. Laudo inſtitutum illud a luculentis obſeruationibus, tam in illis, qui morbo deceſſerunt & diſſecti fuerunt, quam, qui conualuere, habitis, in cauſas morborum cognoſcendas penetrandi, & ab hac cognitione medendi vias inveſtigandi. Ipſemet noſti quantopere hanc rationem commendare ſoleam, tam in ſcriptis meis, quam in omni ſermone, quem ad inſtituendos in ar-*

*te*

*te noſtra habere ſoleo. Rogo TE, ne vllam exiſtimes meliorem eſſe viam ad artis interiora penetrandi, eademque pergas proficiſci. Sic TE, quos toto animo apprecor, ſucceſſus optati conſequentur, & patria in TE habebit ſalutis præſidium. Id vero DEVS benigne tribuat. Scripſi a. d. XI. Aprilis M DCC XXXVII.*

---

NOBILISSIMO ET DOCTISSIMO

# DOM. CANDIDATO

*S. P. D.*

## PRAESES.

*Qvem per duos ſolidos annos indefeſſum auditorem habui, & numquam ſine gaudio aſpexi; quod me ardor diſcendi ſingularis, cum ſingulari modeſtia, inſignem in modum delectabat: eundem nunc, examinibus cum laude ſuperatis, ad vltimum ſpecimen edendum non ſine ſingulari alacritate deducam & comitabor. Scio tantum TE in illis litteris, quæ a medico requiruntur, profeciſſe, quantum nec TE, neque præceptores tuos poenitere debeat. Succeſſus vlteriores a deo propitio pendent, qui numquam deſtituit ſuam opem inuo-*

*inuocantes, & bonum illis laboribus, quos cum recta ratione ſuſcipiunt, euentum efflagitantes. Quare TE, cum optima ſpe in patriam, quam repetes, & cum ardentiſſimo voto, vt plurimum emolumentum ægrotantibus afferas, dimitto: deum precatus, vt ita TIBI omnia reſpondeant, vt ampliſſima quæque TIBI ſincero voto & augurio non vano, quippe ex moribus & doctrina tua capto, animus meus deſtinat & pollicetur. Perge, qua coepiſti, induſtriam numquam omitte, cetera deo committe, & me ama. Vale.*

*a. d. XII. Aprilis MDCCXXXVII.*